Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

13. september 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – anvendelse af de sociale sikringsordninger – vandrende arbejdstagere – fastsættelse af den lovgivning, der finder anvendelse – forordning (EØF) nr. 1408/71 – artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i) – person, der normalt har lønnet beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område – person, der er ansat i en medlemsstat og udøver lønnet beskæftigelse i en anden medlemsstat under en tre måneders ulønnet ferie«

I sag C-569/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) ved afgørelse af 30. oktober 2015, indgået til Domstolen den 5. november 2015, i sagen

X

mod

Staatssecretaris van Financiën,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen (refererende dommer), og dommerne M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan og D. Šváby,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 14. december 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

– den nederlandske regering ved M. Bulterman og M. Noort, som befuldmægtigede,

– den tjekkiske regering ved M. Smolek og J. Vláčíl, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved M. van Beek og D. Martin, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 8. marts 2017,

* Processprog: nederlandsk.

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13, stk. 2, litra a), og artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997, L 28, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 592/2008 af 17. juni 2008 (EFT 2008, L 177, s. 1) (herefter »forordning nr. 1408/71«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag mellem X og Staatssecretaris van Financiën (statssekretær for finansspørgsmål, Nederlandene) vedrørende skatteansættelsen for så vidt angår indkomstskat og sociale sikringsbidrag.

Retsforskrifter

3 Følgende fremgår af artikel 1 i forordning nr. 1408/71:

»I denne forordning

a) betyder udtrykkene »arbejdstager« og »selvstændig erhvervsdrivende« henholdsvis enhver person:
   i) der er forsikret i henhold til en tvungen forsikring eller en frivillig fortsat forsikring mod en eller flere risici, der svarer til de sikringsgrene, som indgår i en social sikringsordning for arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, eller til en særlig ordning for tjenestemænd

[…]«

4 Forordningens artikel 13 bestemmer følgende:

»1. Med forbehold af artikel 14c og 14f er […] personer, der er omfattet af denne forordning, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. Spørgsmålet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgøres efter bestemmelserne i dette afsnit.

2. Med forbehold af artikel 14 til 17:

a) er en person, der har lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område, omfattet af denne stats lovgivning, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område, eller den virksomhed eller arbejdsgiver, der beskæftiger ham, har sit hjemsted eller sin bopæl på en anden medlemsstats område

[…]«

5 Forordningens artikel 14 bestemmer følgende:

»Reglen i artikel 13, stk. 2, litra a), finder anvendelse under iagttagelse af følgende undtagelser og særregler:

[…]

2) For en person, der normalt har lønnet beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, afgøres spørgsmålet om, hvilken lovgivning han er omfattet af, efter følgende regler:

[…]

b) andre personer end de under litra a) omhandlede er omfattet:

i) af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den pågældende er bosat, såfremt han udfører en del af sit arbejde på dette område, eller såfremt han er beskæftiget i flere virksomheder eller hos flere arbejdsgivere, der har deres hjemsted eller bopæl på forskellige medlemsstaters område

[…]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

6 X, der er nederlandsk statsborger, har siden den 1. marts 2006 boet og arbejdet i Nederlandene for en arbejdsgiver, der har hjemsted i samme medlemsstat.

7 X og hendes arbejdsgiver havde aftalt, at hun afholdt ferie uden løn i tre måneder i perioden fra december 2008 til og med februar 2009. I en skrivelse af 12. november 2008 angav hendes arbejdsgiver de vilkår og betingelser, der fandt anvendelse på deres arbejdsforhold under denne ferieperiode. Det blev bl.a. aftalt, at arbejdskontrakten ville blive opretholdt under denne ferie, og at X ville vende tilbage til sin normale funktion den 1. marts 2009.

8 I perioden fra december 2008 til februar 2009 opholdt X sig i Østrig, hvor hun arbejdede som skiinstruktør for en anden arbejdsgiver i denne medlemsstat.

9 I de efterfølgende år afholdte X ikke ferie uden løn. Det fremgår imidlertid af de oplysninger, som den nederlandske skatteadministration har indhentet ved de østrigske myndigheder, at den pågældende optræder to gange i de østrigske sociale sikringsregistre som arbejdstager i skatteåret 2010. Det samme er tilfældet i skatteårene fra 2011 til og med 2013, hvor hun er indskrevet i disse registre én gang hvert år for en periode på ca. en eller to uger.

10 Tvisten mellem X og statssekretæren for finansspørgsmål vedrører beregningen af indkomstskat og sociale sikringsbidrag for skatteåret 2009. Det handler navnlig om, hvorvidt X i januar og i februar 2009 var obligatorisk forsikret i den nederlandske sociale sikringsordning og derfor i denne henseende havde pligt til at betale bidrag.

11 Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (appeldomstolen i Arnhem-Leeuwarden, Nederlandene) fastslog under en appel iværksat til prøvelse af den af Rechtbank Gelderland (førsteinstansretten i Gelderland) afsagte dom, at arbejdsforholdet mellem X og hendes nederlandske arbejdsgiver blev opretholdt i perioden med ferie uden løn, og at den nederlandske lovgivning også fandt anvendelse i januar og februar 2009.

12 X iværksatte kassationsappel for den forelæggende ret til prøvelse af denne dom.

13 På denne baggrund har Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandenes øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal afsnit II i forordning […] nr. 1408/71 fortolkes således, at en i Nederlandene bosat arbejdstager, der sædvanligvis udøver sin beskæftigelse i Nederlandene, og som i tre måneder har taget ubetalt ferie, må anses for stadig (også) at have lønnet beskæftigelse i Nederlandene i denne

periode, såfremt i) tjenesteforholdet opretholdes i denne periode, og ii) denne periode i henhold til [Werkloosheidswet] (den nederlandske arbejdsløshedslov) betragtes som en periode med lønnet beskæftigelse?

2) a) Hvilken lovgivning skal finde anvendelse i henhold til forordning […] nr. 1408/71, såfremt denne arbejdstager i den ubetalte ferie har lønnet beskæftigelse i en anden medlemsstat?
b) Er det herved af betydning, at arbejdstageren to gange i det følgende år og derefter i de tre følgende år én gang årligt, i en periode på ca. en til to uger havde lønnet beskæftigelse i denne anden medlemsstat, uden at der i Nederlandene var tale om ubetalt ferie?«

Om de præjudicielle spørgsmål

14 Med sine spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en person, som bor og udøver lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område, og som i en periode på tre måneder afholder ferie uden løn og udøver en lønnet beskæftigelse på en anden medlemsstats område, skal anses for normalt at udøve lønnet beskæftigelse på to medlemsstaters område i denne bestemmelses forstand.

15 I denne henseende bemærkes, at bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 1408/71, hvori den nævnte artikel 14, stk. 2, indgår, ifølge Domstolens faste praksis udgør et fuldstændigt og ensartet system af lovkonfliktregler, hvis formål er, at arbejdstagere, der flytter inden for EU, skal være omfattet af den sociale sikringsordning i en enkelt medlemsstat, således at overlapninger mellem gældende nationale ordninger og de vanskeligheder, som dette kan give anledning til, undgås (dom af 4.10.2012, Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).

16 I denne henseende fastsætter artikel 13, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1408/71 det princip, hvorefter en person, der har lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område, er omfattet af denne stats lovgivning, selv om han er bosat på en anden medlemsstats område (jf. i denne retning dom af 4.10.2012, Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, præmis 30).

17 Dette princip gælder imidlertid »[m]ed forbehold af artikel 14 til 17« i forordning nr. 1408/71. I visse særlige situationer kan man nemlig risikere, at den blotte anvendelse af den generelle regel i denne forordnings artikel 13, stk. 2, litra a), ikke vil forhindre, men derimod skabe administrative forviklinger såvel for arbejdstageren som for arbejdsgiveren og de sociale sikringsinstitutioner, hvilket vil kunne hindre udøvelsen af retten til fri bevægelighed for de personer, der er omfattet af nævnte forordning (dom af 4.10.2012, Format Urządzenia i Montaże Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, præmis 31).

18 Artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 fastsætter, at en person, der normalt har lønnet beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, hvis han udøver en del af sin virksomhed på denne medlemsstats område.

19 Det følger af denne bestemmelse, der afviger fra den generelle regel om tilknytning til beskæftigelsesmedlemsstaten, at dens anvendelse er betinget af, at den pågældende normalt udøver en lønnet beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område.

20 Derfor kan en situation som den i hovedsagen omhandlede kun være omfattet af artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71, hvis den pågældende person, som gives en ferie uden løn af sin arbejdsgiver, der fastholder arbejdsforholdet, kan anses for under denne ferie at udøve en lønnet beskæftigelse i denne bestemmelses forstand i den medlemsstat, på hvis område denne ferie er afholdt.

21 I denne henseende bemærkes, at Domstolen angående en suspendering af et arbejdsforhold under en forældreorlov har fastslået, at en person har status som »arbejdstager« som omhandlet i forordning nr. 1408/71, såfremt den pågældende er forsikret, eventuelt blot mod en enkelt risiko, i henhold til en tvungen eller frivillig forsikring som led i en almindelig eller særlig social sikringsordning som omhandlet i forordningens artikel 1, litra a), uanset om der består et arbejdsforhold (dom af 7.6.2005, Dodl og Oberhollenzer, C-543/03, EU:C:2005:364, præmis 34).

22 Det følger endvidere af Domstolens praksis, at selv om bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 1408/71, til forskel for bestemmelserne i afsnit I, henviser til personer, som har lønnet beskæftigelse eller selvstændig beskæftigelse, og ikke til arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, kræver en logisk og sammenhængende fortolkning af forordningens personelle anvendelsesområde og af den heri indførte lovkonfliktordning, at de pågældende begreber i forordningens afsnit II fortolkes på baggrund af definitionerne i dens artikel 1, litra a) (jf. i denne retning domme af 30.1.1997, de Jaeck, C-340/94, EU:C:1997:43, præmis 22, og Hervein og Hervillier, C-221/95, EU:C:1997:47, præmis 20).

23 Det må følgelig fastslås, at ligesom spørgsmålet om, hvorvidt en person skal anses for arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i henhold til forordning nr. 1408/71, afhænger af den nationale sikringsordning, som den pågældende er tilsluttet, skal der ved begreberne henholdsvis »lønnet beskæftigelse« og »selvstændig beskæftigelse« i afsnit II i forordning nr. 1408/71 forstås virksomhed, der kvalificeres som sådan ved anvendelsen af lovgivningen om social sikring i den medlemsstat, på hvis område beskæftigelsen udøves (jf. i denne retning domme af 30.1.1997, de Jaeck, C-340/94, EU:C:1997:43, præmis 23, og Hervein og Hervillier, C-221/95, EU:C:1997:47, præmis 21).

24 I det omfang en person beholder sin status som arbejdstager under den ulønnede ferie, som arbejdsgiveren har givet ham, kan det ligeledes antages, at denne person udøver en lønnet beskæftigelse som omhandlet i afsnit II i direktiv nr. 1408/71, uanset at de grundlæggende forpligtelser, der følger af dette arbejdsforhold, suspenderes i denne bestemte periode.

25 I en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor den gældende nationale lovgivning om social sikring ifølge den forelæggende ret fastsætter, at en person, der afholder ferie uden løn i flere måneder, fortsætter med at udøve en lønnet beskæftigelse i den ferieperiode, vil denne person således anses for i den nævnte periode at udøve en lønnet beskæftigelse som omhandlet i afsnit II i direktiv nr. 1408/71 i den medlemsstat, på hvis område denne ferie er afholdt.

26 I en sådan situation, hvor den pågældende person udøver en lønnet beskæftigelse på en anden medlemsstats område i den periode, kan den pågældendes situation være omfattet af artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71, forudsat at beskæftigelsen udøvet på denne sidstnævnte medlemsstats område har en sædvanlig og betydelig karakter (jf. i denne retning dom af dags dato, X, C-570/15, præmis 19).

27 Med henblik på at vurdere den sædvanlige og betydelige karakter af den beskæftigelse, der er udøvet på denne sidstnævnte medlemsstats område i den periode, skal der tages hensyn til navnlig varigheden af beskæftigelsesperioden og til beskæftigelsens art som defineret i den kontraktmæssige dokumentation og i givet fald til det arbejde, der reelt er udført (jf. i denne retning dom af dags dato, X, C-570/15, præmis 21).

28 Under disse omstændigheder tilkommer det den forelæggende ret at efterprøve, om den i hovedsagen omhandlede beskæftigelse, som den pågældende person udøvede i Østrig i en periode på tre måneder, har en sædvanlig og betydelig karakter, idet den omstændighed, at denne person havde en sådan beskæftigelse efter denne periode eller ej, er uden relevans i denne henseende.

29 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en person, som bor og udøver lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område, og som i en periode på tre måneder afholder ferie uden løn og udøver en lønnet beskæftigelse på en anden medlemsstats område, skal anses for normalt at udøve lønnet beskæftigelse på to medlemsstaters område i denne bestemmelses forstand, forudsat, dels, at denne person i denne ferieperiode af lovgivningen om social sikring i den første medlemsstat anses for at udøve en lønnet beskæftigelse, dels at beskæftigelsen udøvet på den anden medlemsstats område har en sædvanlig og betydelig karakter, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Sagsomkostninger

30 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 14, stk. 2, litra b), nr. i), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 592/2008 af 17. juni 2008, skal fortolkes således, at en person, som bor og udøver lønnet beskæftigelse på en medlemsstats område, og som i en periode på tre måneder afholder ferie uden løn og udøver en lønnet beskæftigelse på en anden medlemsstats område, skal anses for normalt at udøve lønnet beskæftigelse på to medlemsstaters område i denne bestemmelses forstand, forudsat, dels, at denne person i denne ferieperiode af lovgivningen om social sikring i den første medlemsstat anses for at udøve en lønnet beskæftigelse, dels at beskæftigelsen udøvet på den anden medlemsstats område har en sædvanlig og betydelig karakter, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Underskrifter